

Дзвоник

№64

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 4 рік видання, липень, 2012 рік

Dзвоник (Clopotel)

№ 64, 2012 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло
Михайлюк, Михайло Трайста, Марія
Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Марія ПРИГАРА

ПАХНЕ ЛІТО

На дзвінкій галяві теплим літом
Заквітчалась липка першим цвітом,

І сама страшенно здивувалась:
«Та невже ж таке зі мною сталось?»

Зашуміли трави над землею,
Здивувались також разом з нею.

Забриніли дзвоники ласкаві:
«Ой, же й дух солодкий на галяві!»

Пелюстки у нас лілові й білі,
Та чомусь ми пахнути не в силі...»

Жовтим оком дивиться ромашка:
«Від такого цвіту дихать важко!»

І радіють бджоли-медоноші:
«А для нас ці квітоньки — хороші!»

Повна липка радості і суму:
«Через що, – зітхає, – стільки шуму?»

І ховає гілочки розквітлі,
Миті в зливах, скупані у світлі.

В лісі меду теплого налито:
Пахне цвіт на липці. Пахне літо!

Наталя ЗАБІЛА

КУЛЬБАБКИ

На леваду я пішла б,
Ціла купа там кульбаб –
Ніби сонечка малі
Посідали на землі.

Я нарвала б тих квіток
Та сплела б собі вінок,
Щоб і я була в вінку,
Наче квітка на лужку.

Тільки вранці квіти всі
Умиваються в росі,
Росяна травичка –
Змокнуть черевички.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XV

Петрусь брів стиха за Павутинкою і з його очей не зникав чолопок осяяного призахідним сонцем яйцеподібного будинку, до якого вони з Павутинкою повинні обов'язково дійти. Як пройдуть вони цей шлях – він не знав і вже не тривожився після того, що досі йому перепало спізнати. Та ще Павутинчині слова, що все буде гаразд. Нехай. Нехай станеться, що має статися.

– Ось ми вже недалеко, – обізвалась Павутинка.

– А нехай. Це для мене не новина. Чув уже.

– Не ремствуй, голубе, все переживеш і грибів принесеш додому.

– Чим би швидше, бо вже надоїла ця довга дорога.

– Вона зовсім не довга, такою вона тобі здається.

– Здається. А ось уже день на схилі, а до вашого брата хто-зна скільки ще дороги треба протюпати.

– Недалеко. Швидко вийдемо на втоптаний путівець. Там і копанка скраю, нап'ємося свіжої води, спрага мине, а з нею й змора. Отож, оживай, хлопче, бо позмагатися ще буде нагода.

– Нехай буде, ви все наперед знаєте...

– Знаю, бо за життя набачилась багато чого. То ти не западай духом. Батько твій був відчайдушна людина. Я ніколи не говорю на вітер, ти сам у цьому переконався.

– Переконався, та не розумію, чому саме мені все це потрібне.

– Переконаєшся з часом. Гриби ... – не доказала Павутинка.

– Гриби. При чому вони тут? – огризнувся Петрусь.

– Все у свій час, – лагідно мовила Павутинка. – Ходімо далі, ось і дорога вже нам під ногами.

Петрусь призупинився на хвилинку, оглянувся довкруг. Дійсно, перед ними стелилась вкочена дорога, обабіч якої височіли буйні смереки, погойдуючи час від часу своїм верховіттям. Тоді легкий несміливий прохолодний легіт стелився на його втомлене обличчя. І оцей ветхий повів наче розганяв Петрусьові сумнівні розмисли, що часто вривались

непрощено в його пам'ять, яка від них сум'ятилась ще більше і накочувала нові, яркіші за колишніх.

– Ось дійшли. Тут кінець і початок нашої мандрівки, далі будуть нові пригоди – диво грибної пори. Оцей протоп добігає до межі братової садиби. А поза нею сама не знаю, що очікує нас. Як би там не було, а нам треба перебороти всі перешкоди. На те ми й тут.

– А яка користь нам із цього вийде? – спроквола запитав Петрусь.

– Не знаю, бігме, не знаю. Коли б знала – звірилась би. А так... Кожне у свій час.

Набираймося терпцю та ще й снаги. А найбільше довір'я. Батько тобі завжди довіряв.

– Довіряв. Справді довіряв. І дотримувався обіцяного.

– Я теж не дуриголова. Пустослів'я не в моїй звичці.

– Сам знаю, переконався. Але якась невпевненість завжди у ваших словах. Краще сказати – недомовка якась. А вона з мене вихлюпує всі надії.

– Не розчулюйся. Краще зосередься на тому, що нас чекає.

– Як можу, поки нічого не знаю.

– Знаєш, дитино, знаєш. Коли не зараз, то невдовзі визнаєш. Головне – добрий розсуд мати і вміти знайти зі всього скрутного вихід. У цьому й криється людська мудрість. Ти начитався безліч казок, а тепер, доки дійдемо, роздумуй про все це, проясни свій розум. Помудрішай.

– Вам легко говорити, а піді мною ноги зів'яли од стільки ходи.

– Знаю. Нап'ємось води, освіжимо душу й перепочинемо кілька хвилин.

– Гаразд, а де та копанка, що про неї говорили.

– Вже недалеко. Дороги клаптик-два.

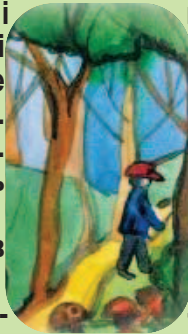
– Тож підємо?

– Звичайно, вона нас жде. Пам'ятаєш про живучу і цілющу водицю? – несподівано повернула Павутинка їхню розмову.

– Пам'ятаю. Але це буває лише в казках.

– Так, у казках..., – одповіла Павутинка.

І вони рушили далі, щокрок наближаючись до загадкової криниці-студениці.

Ірина МОЙСЕЙ

Казка про доброго дракона Звірка і Оленку-красуню

(Продовження з попереднього числа)

Звірко, спершись на прохолодну стіну печери, спостерігав за дівчиною, яка сиділа на камені і, заплющивши очі й підставивши сонцю гарне личко, про щось мріяла. Йому згадалось, як він уперше побачив її прив'язаною до дерева перед входом у печеру. Тоді був теж такий гарний сонячний ранок. І тоді він дуже нервував, особливо через те, що Бабі Язі вдалося його так завести і штовхнути на безрозсудний вчинок, але тепер він був щасливий і навіть вдячний старій за те, що все сталося саме так, як сталося. Задивившись і занурившись у власні думки, не помітив, як з глибини печери вийшла Баба Яга.

– А що, красуня... Справжня красуня, – промовила стара стиха.

– І хто б міг подумати, що з худого кирпатого дівчиська виросте отака... Майже, як у казці про гидке каченя, – не відводячи погляду від Оленки, відповів Звірко. – Аж не віриться, як швидко минули роки.

– Це для тих, кому нічим зайнятися, день вічністю здається. А для нас ці шість років були дуже насиченими.

– Й не кажи, скільки пригод різних пережили. А вона – молодець, швидко звикла до нашого світу.

– Ага, і навчалася сумлінно. Щодня займалася.

– Добре, що нам друзі допомогли, а то самим навряд чи вдалося б їй таку освіту дати. Ще з мовами й літературами справилися б, а Лісовик з його знаннями біології у великій пригоді став.

– Так, так, – погодилась Баба Яга, – та

й чаклун Мерлін теж, щоб там про нього не говорили, а в хімії та фізиці рівних йому нема, як і звіздарю Марфіну в математиці й астрономії.

– Тепер наша Оленка будь-якого випускника вищих шкіл «за пояс заткне»*.

– Ну годі, годі, ми ж її не на олімпіаду відправляєм, ми її заміж видаєм.

Звірко зітхнув і стурбовано запитав:

– А ми не поспішаєм?

– Звірку, – в голосі Баби Яги відчувалися нотки співчуття, але вона продовжила твердо і рішуче. – Пора, Звірку.

Доки вона була дитиною, їй навіть подобалося жити у казці, але нам треба змиритися з тим, що вона виростала. Пора... Зрештою, ми ж не будемо її силоміць видавати за першого зустрічного. Хай сама вибирає. А вибирати буде з кого, повір мені.

– Ти вже все підготувала?

– Аякже. Мавки вже розповіли пастухам, що власними очима бачили, як страшний дракон викрав красуню і тримає її в полоні. І Лісовик, перекинувшись старцем-мандрівником, сховався у місто на базар, де всім стрічним розповідав ту ж байку. А ти собі уявляєш, що таке розповісти щось людям на базарі. Будь певен, вістка вже летить світом. Ще тиждень-другий, і почнуть визволителі нас «турбувати».

– Тоді пора й з Оленкою поговорити. Треба ж її підготувати.

– Пора, Звірку, пора... – зітхнула Баба Яга.

* Заткнути за пояс когось – перевершувати кого-небудь у чомусь.

(Далі буде)

Олександр ПУШКІН

Казка про рибачка та золоту рибку

Переклад Наталі Забіли

Жив старий із своєю старою
 Біля самого синього моря.
 Жили вони в ветхій землянці
 Рівно тридцять літ і три роки.
 Дід ловив неводом рибу,
 А баба куделила пряжу.
 Якось в море закинув він невід, –
 Прийшов невід з самим баговинням.
 Він удруге закинув невід, –
 Прийшов невід з травою морською.
 Як утретє закинув він невід, –
 Витяг невід однісіньку рибку,
 Золотую рибку, не просту.
 Почала тая рибка благати,
 Людським голосом промовляти:
 «Відпусти мене, діду, до моря,
 Дорогий дам за себе я відкуп:
 Відкуплюся чим тільки ти схочеш!»
 Здивувався старий, налякався:
 Він рибалив тридцять літ і три роки
 Та не чув він, щоб риба говорила.
 Відпустив він рибку золотую
 Ще й сказав їй привітливє слово:
 «Бог з тобою, рибко золотая!
 Мені твого відкупу не треба,
 Іди собі, рибко, в синє море,
 Гуляй там собі на просторі!»
 Повернувся дід до старої,
 Розповів їй про диво велике:
 «Я піймав був сьогодні рибинку,
 Золоту рибинку, не просту,
 По-нашому рибка говорила,
 В синє море додому просилась.
 Дорогою ціною відкуплялась,
 Відкуплялась чим тільки я схочу.
 Не посмів я взяти відкуп з рибки,
 Відпустив її так в синє море».
 Почала баба лаяти діда:
 «Ой, дурило ж ти, недотепа!
 Не зумів взяти відкупу з рибки!
 Було взяти від неї хоч ночви,
 Адже наші, бач, зовсім побиті!»
 От пішов дід до синього моря,
 Бачить: море злегенька заграло.
 Став він кликати рибку золотую.
 Припливла з моря рибка, спитала:
 «Чого тобі треба, дідусю?»

Тут старий уклонився та й каже:
 «Змилуйся, паніматонько-рибко!
 Бач, стара моя все докоряє,
 Не дає мені, старому, спокою:
 Їй потрібні новісінькі ночви,
 Бо наші, бач, зовсім побиті!»
 Відказала рибка золотая:
 «Не журися, іди собі з Богом,
 Будуть вам новісінькі ночви».
 Повернувся старий до старої, –
 А у баби новісінькі ночви!
 Та ще дужче стара докоряє:
 «Ой, дурило ж ти, недотепа!
 Випросив, телепню, ночви!
 А яка ж із ночов отих користь?!
 Повертайся, дурню, до рибки,
 Уклонися їй, випроси хату!»
 От пішов дід до синього моря, –
 Скаламутилось синє море.
 Став він кликати рибку золотую.
 Припливла до нього рибка, спитала:
 «Чого тобі треба, дідусю?»
 Тут старий уклонився та й каже:
 «Змилуйся, паніматонько-рибко!
 Іще дужче стара мене лає,
 Не дає мені, старому, спокою,
 Хату просить баба сварлива!»
 Відказала рибка золотая:
 «Не журися, іди собі з Богом.
 Нехай так уже: буде вам хата!»
 Пішов дід до своєї землянки,
 А землянки нема вже й сліду!
 Перед ним стоїть хата з світлицею,
 З димарем мурованим, білим,
 Ще й дубові, тесові ворота.
 А стара сидить під віконцем
 Та чимдуж чоловіка картає:
 «Ой, дурило ж ти, недотепа!
 Випросив, телепню, хату!
 Повертайся, вклонися рибці:
 Вже не хочу я бути селянкою,
 Хочу бути стовбовою *дворянкою!»

Стовбовий (застаріла назва) – дворянин, що відноситься до стародавнього дворянського роду

(Продовження в наступному числі)

Людмила ДОРОШ

Незвичайний пульт

(Продовження з 58 числа)

А сталося ось що. Розстроєний, Юрко прийшов додому, а там мама якраз закінчувала готувати обід. Але Юрку зовсім не хотілося їсти, може тому, що ті неприємності зі школи і той внутрішній голос зовсім зіпсували йому апетит. А ще й коли побачив на столі шпинат, який він так не любив... «А що, – подумав він з розпачем, – якщо вже я маю цей пульт, то хай вже він попрацює на мене!» – ось так думаючи, він натиснув кнопку після того, як мама наклала йому повнісіньку миску шпинату, сам спорожнив тарілку назад у каструлю, сів зручно знову на своє місце і натиснув знову на кнопку пульта та... клац-клац, – але нічого не сталося.

Він натиснув ще раз – нічогісінько, всі його домашні мешканці залишилися сидіти на своїх місцях. Хлопець уже злякався, почав відчайдушно тиснути на різні кнопки, – але нічого. Халепа та й годі!

«Я ж казав тобі – віддай пульт, він не доведе до добра», – пиляв його настирливий внутрішній голос.

– Та ну тебе! – розлютився Юрко і побіг на вулицю. Але й там все завмерло, немов у казці зі сплячою царівною. Він почав бігати від хати до хати – та дарма, все довкола нього перетворилося на німе завмерле царство, він почував себе, немов між неживими декораціями якогось дивного театру.

А потім з великою швидкістю перед ним почали проскакувати різні сцени з його життя, немов у якомусь прискореному фільмі: ось він із сім'єю закінчив обід, дивляться телевизор, ідуть спати, потім школа, потім знову він вдома з сім'єю. І все це буквально за декілька секунд. З такою швидкістю він навіть не встигав доторкнутися до пульта, а кадри змінювалися один за одним у такому галопі, що йому почало маритися в голові. Він не знав, скільки часу з його життя промелькнули перед його очима у тому шаленому ритмі – коли нарешті той божевільний калейдоскоп припинився, він зрозумів, що знаходиться у школі, був уже кінець навчального року і вчителька оголосила результати усіх учнів, де він, Юрко, був на останньому місці!

– Як могло таке статися, – не міг повірити своїм вухам хлопець, – я зовсім цього не пам'ятаю, мене там насправді навіть не було!

Идучи додому, він зі злості ухопив великий камінь і почав троцтити ним зловісний пульт. Стомившись, залишив друзки на вулиці і побіг додому. Але не дійшов і до рога вулиці, як той пульт опинився знову в нього в руці.

– Що за чудасія? – аж підстрибнув з несподіванки Юрко. – Та відчепи-ся ти від мене, пропади пропадом, – і віт зі всього розмаху кинув пульт через місток над річкою. Він навіть декілька секунд стояв, прислухаючись, щоб почути «бульк». Цього не сталося – натомість через кілька секунд пульт знову був у нього в руці.

Що б не робив хлопець, дивний пульт почав жити своїм життям і примушував Юрка підкорятися йому. Життя ще донедавна щасливого хлопчика перетворилося на жажливий фільм, де головним героєм був саме він, а пульт – чимось зловіщим і всемогучим. Хлопець розумів, що, скориставшись його лінню та бажанням отримати результати, не доклавши зусиль, пульт зробив його своєю безпомічною маріонеткою і зовсім не збирається звільнити. Дарма хлопець відвідував школу, був серед своїх рідних батьків та сестричок – все те відбувалося, немов крізь товстелезну пелену сну, яка заступала собою і ті стрибки в часі, і реальне життя, – і вже нічого не мало смаку для Юрка. Бувало, часто він і сам переставав розуміти, де дійсність, а де бурхлива круговерть чарівного пульта.

І коли вже хлопцеві здавалось, що немає виходу з цього замкненого кола, йому прийшла шалена ідея.

– Якщо пульт не відчипляється від мене, тоді треба зникнути мені! – осінило Юрка. – Все одно, ніж таке життя – краще зовсім нічого.

Він продумав усе до найменших подробиць і вирішив: завтра зі всім буде покінчено.

Ось і заспівали півні того вирішального ранку, який розв'яже всі проблеми хлопця назавжди...

(Далі буде)

Марія ЧУБІКА

Стежками зеленого царства

Велике-превелике сонце почало вставати з-за обрію, коли ми вже крокували росяною стежкою, що серпантинном звивалася побіля Тиси. Тільки от річка текла в долину, а ми йшли в протилежному напрямку. Деревя, мов солдати, стояли рядочком уздовж довгого берега. Їхні тіні охороняли нас від жарких, хоча й ранкових, сонячних променів, які вже починали припікати. Ще такого спекотного літа у наших краях не було.

На наше щастя, від річки раз у раз легенький вітерець повівав на нас прохолодою.

Мій онук і його друг Богданко попросили мене піти з ними по гриби. По дорозі цікавилися назвою дерев, які росли біля річки.

– Дивіться на це високе старе дерево, яке немов схилилося над водою, щоб напитися і загасити спрагу. Зелені його листочки виспівують якусь гарну мелодію. Що це за дерево?

– Це верба, – разом вигукнули хлопці.

– А тут, неподалі від неї, кущ із подібними листочками. Це сестра верби – лоза. Вони перші зацвітають весною. Їхні квіти – котики.

– Знаємо, знаємо, – вигукнули вони.

– А це високе дерево – це осика. Подивіться, як дріботить-шелестить її листячко, немов співає колискову.

Минаючи Шутирки, ми наблизилися до молоді стрункої липи. Вона ще була уквітчана цвітом і чутний був запах меду. Гули бджоли, збираючи останній пилок.

І не зчулися ми, як опинилися під

самою Магурою. Напилися холодної криничної води і зайшли в ліс.

– Як тут приємно і тихо! – сказав Андрійко.

– З цієї миті починається конкурс «Хто назбирає найбільше грибів», – повідомила я хлопців.

– Не будемо кричати, бо, може, пташки-самки висиджують своїх діточок. Не треба їх наполохати, – сказав Богданко.

Всі мовчки збирали і клали до кошиків знайдені гриби.

Над Анчиним полем хлопці легко, мов сарни, перескочили потік і от ми вже в Магурі біля поля вуйка Друляка. Під високим буком сіли перепочити, перекусити прихопленими з собою бутербродами і дізнатися, хто переможець.

Вони обережно виклали на траву назбирані гриби. А там були і білі гриби з товстою жовтою ніжкою і коричневою молоденькою шапочкою, і білі, і лисички, і навіть одна сиріжка.

В них обидвох була майже та сама кількість, і я похвалила їх обидвох і сказала, що тут вже можуть гукати, скільки є сили.

Вони кричали, а луна відзивалась аж на Кимпі, що на Україні.

Ми повільно спускалися полями. Хлопці змучені, але веселі, щебетали дорогою.

А я йшла в задумі, бо жаліла, що так швидкоплинно, мов вода у млині, проміне ця тепла пора. Пора, з якою незабаром попрощаємось.

Василина ГОЛОВЧУК

Душевне признання продовжується

Коли вже вирішив признатися у своїх помилках – то вже до кінця.

Мама говорить: «Сердечне признання – то вже половина забутих помилок, а друга частина – як зауваження для других, щоб так не робили і не мали в чому признаватися.

Нарешті я пішов до школи, другокласник, і обіцяю бути чемним учнем, без ніяких витівок. Внутрішній голос весь час штовхає на щось інше, говорить мені:

– Чому бути тобі, як інші, а не таким собі винятком, щоб чимось відрізнятись від них?

Я, як міг, протистояв йому, але накінець не витримав і здався.

Ось перший диктант із читанки.

Тепер я не витримав і зробив усе навиворіт, наче наперекір комусь-то, не

тільки сам собі.

Так речення «Мама мила Алу» у мене вийшло «Ама алим Ула», і другі за таким же зразком.

Вчителька переглянула і запропонувала мені прочитати, але на її здивування я прочитав усе правильно. Вона ще раз прицільно подивилася на мене і

вивела на весь аркуш червоним олівцем знак запитання.

На контрольну по математиці – те саме. Всі числа написані справа наліво – правильно. Червоний олівець малює свій улюблений малюнок – знак запитання.

Та ще один листок приєднується до двох попередніх. Повідомлення батьків про батьківські збори. Потрібно його підписати і повернути вчительці.

Повертаюся сумний додому, думаючи, як буду покараний за мої «малюнки». На моє щастя, батько сам удома. Мама на роботі. Мені стає легше, я вмю підійти до батька.

Він зосереджено дивиться телевизор, там передають прямо із парламенту. Я вітаюся з батьком, дивлюся на телевизор – а там таке! І кажу наче сам собі: «Як їм добре, всі говорять, одночасно звертаються, ніхто ні на кого не звертає уваги і не слухає. Не те, що в класі. Тільки заговориш до друга, як вчителька зразу ж: «Іванку, який там черв'як непокоїть тебе сидіти спокійно за партою?» Вже суне записку для батька. Чи підписує листки, які підписує, не читаючи. Він вірить мені, своєму синочку».

– Тату, до школи запрошені тільки батьки, – говорю я йому. – Якщо зможе-те – сходіть і ви.

Повертаючись додому, мама зустрілася із вчителькою, яка розказала їй про мої витівки. Так що мені дісталось. Я обіцяю більше так не робити. Якщо зможу. Побачимо.

Ірина МОЙСЕЙ

Лісова пригода Таркана

Як завжди у гошу днину,
Веселяться безупину
На галявині звірята.
Скачуть, бігають малята,
Лісом котиться їх сміх,
Доки втома їх усіх
Подолала, тож спочити
Сіли всі й поговорити
Про свої дитячі справи –
Нові ігри і забави.
Зайченятко раптом встало
Й прислухатися почало:
– Що це чути? Звуки дивні,
Я таких не чув донині...
Всі завмерли, мов заснули,
Й дивні звуки теж почули.
– В лісі нашому такого
Голосу нема ні в кого, –
Вовчик друзів обдививсь:
– Чули ви «гав-гав» колись?
І звірята всі признали,
Що такого не чували.
– Але те «гав-гав» – не грізне,
А, скоріш, сумне і слізне, –
Ведмежа звелось на ноги, –
Це хтось просить допомоги.
– Точно, – лисеня пристало
Й друзям запропонувало:
– Швидше йдім туди й побачим,
Хто сумує там і плаче.
І громадка вся здійнялась
Та на дивний звук подалась.
Надто довго не блукали,
Бо знайшли те, що шукали –
За густим кущем малини
Вгледіли звірятко дивне –
Невеличке та вухате,
Все руденьке й пелехате.
Друзі перед ним постали
Й не на жарт його злякали,

Бо воно враз замовчало
І під кущ позадкувало.
– Ти, мале, нас не лякайся,
Хто ти й звідки, признавайся, –
Ведмежа почало стиха, –
Ми тобі не вчиним лиха.
– Песик я, Тарканом звати,
В ліс прийшов я погуляти
Із господарем Іванком.
Ми прийшли ще на світанку.
Він збирав отут малину,
А я бігав безупину,

Не помітив, як відбився,
І в гущавині згубився.
Лісу зовсім я не знаю
І ще навиків не маю
Слід шукати, бо малий.
– Справді, клопіт ще й який! –
Співчуває ведмежатко.
Та хитрюще лисенятко
Підморгнуло, завертілось,
Видно так йому хотілось
Щось усім їм розказати:
– Знаю я, як раду дати!
Звідси зовсім недалеко,
Де ростуть старі смереки,
Там стежина є одна,
До села веде вона.
Сею стежкою, буває,
Мама до села гуляє.

Але це секрет, щоб знали
І нікому не казали.
Тож ходімо, щоб малому
Показати шлях додому.
По дорозі розмовляли,
Песика все розпитали,
Як живеться між людьми,
Та про ліс розповіли.
Ось і вийшли на стежину,
Але раптом в цю ж хвилину:
– Гей, Таркане! – хтось гукає, –
Йванко песика шукає.

Друзі зглянулись і – бах! –
Дружно зникли у кущах.
Песик гавкнув-попрощався
Й до господаря подався.
До села безперестанку
Песик гавкав та Іванку
Про пригоду розповів,
Але той не розумів
І не втямив ані слова,
Бо не знають люди мови
Тої, що всі звірі знають
Й між собою розмовляють.
І відтоді пощоразу,
Лиш зайдуть у ліс, відразу
Песик безупину гавка,
І дивує це Іванка,
Хлопчик не підозріває,
Що то друзів він вітає.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

(Продовження з 58 числа)

VII

«А що, як просто заснути, – думав Кося Вухань. – Скажу завтра, що ненароком заснув та й усе».

Але заснути він не встиг. Тільки-но почав дрімати, як його щось боляче шпигонуло в бік.

– Уставай, сплюхо нещасний! – зашепотів Колько Колючка. – Уставай!

Довелося вставати і йти.

В лісі було темно й страшно.

У Косі не попадав зуб на зуб.

– Па-пароль! – почувся біля кривої берези переляканий голос Раїски Мняю.

– Та йди ти зі своїм паролем! – прошепотів Колько.

– А що це у вас цокотить? – тривожно спитала Зіна Бебешко.

– То в мене. З-зуби. Не бійтеся. То від холоду. З-змерз трохи, – ніяковіючи, прошепотів Кося Вухань.

– І я... чогось з-змерзла, – прошепотіла Раїска Мняю. – Вриваємося в печеру, світимо з чотирьох боків світлячковими ліхтариками і кричимо: «Лапи вгору!» Мій тато каже, що при нападі головне – це раптовість.

Кося й Колько промовчали. Вони собі просто не уявляли, як це воно буде. Ой! Ой! І ще раз – ой!

Урочище Сивого Беркута мало в лісі недобру славу. То була скеляста гора, поросла колючим чагарником, на вершині якої колись вив гніздо Старий Беркут. Колючий чагарник прикривав вхід у велику темну печеру. І саме та печера спричинилася до недоброї слави урочища.

Чим ближче підходили вони до урочища Сивого Беркута, тим менше їм хотілося туди йти. Вони вже не перемовлялися навіть пошепки.

Та от і вхід до печери. Спинилися нерішуче.

Прислухалися.

– Тихо, – ледь чутно прошепотів Колько.

– Нема нікого, – прошепотів Кося. – Вертаймося!

– А може, все ж за... зазирнути? – невпевнено шепнула Раїска Мняю.

– Не треба-ба, – здригнулася Зіна Бебешко. – Не-бе-безпечно.

Хоч як костричилися дівчатка, а переляк зборов і їх.

– Мабуть, ходімо-таки назад, – шепнув Колько. І вони зібралися вже повертати, аж раптом...

Аж раптом з печери залунали звуки... золотого тромбона.

– Ой! Там Бегемот Гіпотамович! – стиха зойкнула Раїска Мняю. – Ану ходімо! Подивимося!

І перша рушила до печери.

Кося й Колько Perezирнулися. Бегемот Гіпотамович! Невже?! Але відступати було пізно.

Вони розсунули колючий чагарник і... завмерли.

Посеред печери з тромбоном у лапах стояв Шакал Бацила. Облізла шерсть клаптями висіла на ньому. У роті блищав золотий зуб.

Перед ним з підібганим хвостом і опущеною головою стояв Вовчик Вовченко.

– О! Це я люблю! – криво шкірився Шакал Бацила. – Золотий, кажеш, тромбон. Капітально!.. З тебе, здається, буде толк. Я тебе залишаю. Житимеш зі мною. А то мені скучно самому.

Вовчик підвів голову і жалібно скривився:

– Пустіть мене! Будь ласка! Я хочу додому...

– Мовчи, щеня! Радій, що сам Шакал Бацила тебе усиновити хоче.

– Не треба-а! – заплакав Вовчик. – Пустіть мене-е!.. Я хочу додому. Ви ж обіцяли, що, коли я принесу щось хороше, ви мене одпустите. Я піду додому! Я піду...

Вовчик зробив рух у бік виходу, але Шакал Бацила спритно схопив його зубами за карк і

швиргонув у куток печери.

– Від мене не втечеш!.. Одпустити? Чого захотів! Щоб ти мене виказав? Ніхто ж не знає, де я ховаюсь. Усі бояться цієї печери. Тут мене ніхто не шукатиме. Або ти будеш зі мною, або... – Шакал так клацнув зубами, що аж іскри посипались.

– Хлопчики! Дорогі! Зробіть що-небудь! – мало не розплакалась Раїска Мняю.

– Ви ж хлопці! Ви ж хоробрі! – благально зашепотіла Зіна Бебешко.

Колько Колючка відчув, як щось ніби підхопило його й одірвало від землі. І раптом зривистим голосом, несподівано для самого себе, він вигукнув поведмежому:

– Ану пусти його!

Вигукнув, ні про що не думаючи, чесно кажучи, просто від страху.

Шакал Бацила враз випустив з лап тромбон, присів і підібгав хвоста.

– Та що ви... що ви, дядьку Ведмідь! Я ж... нічого... Просто так... Пожартував. Будь ласка... хай іде...– улежливо залепетав. Він одразу став схожий не на дорослого шакала, а на маленьке жалюгідне вовченя, яке щойно плакало перед ним. Зробився зовсім не страшний, а просто огидний. Виявляється, хуліган тільки тоді хуліган, коли його бояться. А коли його не бояться, він сам починає боятися, він уже не хуліган, а зінське щеня.

І раптом Колько Колючка вперше у житті відчув, як це не страшно – бути сміливим. Страшно бути боягузом, а сміливим бути – зовсім не страшно!.. Кося теж це відчув.

Таке радісне почуття охопило звірят, що вони весело-весело засміялися, – звичайно, вже не по-ведмежому, а по-заячому і по-їжачому...

Шакал Бацила вмить схопив ліхтар, одним стрибком скочив до входу в печеру й підніс ліхтар високо над головою.

Він побачив у чагарях Косю Вуханя, Колька Колючку, Раїску Мняю і Зіну Бебешко – маленьких лісових дитинчат.

– У-у-у! – люто завив Шакал Бацила.

Та Кося Вухань і Колько Колючка вже не злякалися.

– Ану одпусти Вовчика! – вигукнув Кося.

– Не боїмось ми тебе! – вигукнув Колько.

– Одпусти! Не боїмось! – підхопили Раїска Мняю і Зіна Бебешко.

Шакал Бацила сторопів і завмер.

Правда, що робити далі, вони не знали. Все-таки шакал був дорослий, а вони були дитинчата. Ще мить і...

(Далі буде)

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

ЛИПЕНЬ

Літо гріє купіль в річці:

– Хто купатись? Гей, сюди! –

Дибують по травичці

Гусенята до води.

А за ними по стежині,

Де кульбаби ронять пух,

Йде в легенькій одежині

Місяць липень, мов пастух.

Він здаля гукає літу,

Ще й маха брилем своїм:

– Годі, чуєш, воду гріти!

Куштувати мед ходім!

Квітнуть липи у долині,

Бджоли там, аж цвіт бринить.

Був на пасіці я нині –

Обіцяли пригостить.–

Доганяє липня літо,

Щоб успіть на медозбір.

Пахне сонцем, пахне цвітом,

Пахне медом кожен двір.

Надія КРАСОТКІНА

ЛІТНЯ ГРОЗА

Хмара на небо бігом насувається,

Сонце стомилось палить.

Десь заgrimіло. Гроза наближається.

Ось уже й добре гримить.

Блискавка блисне і небо розірветься.

З ляку земля задрижить.

Хмара дощами рясними розіллється,

Землю напоїть умить.

Літо чарівне у квітах купається,

В чистій ранковій росі.

Щиро до сонечка все посміхається

В вічній нетлінній красі.

ЗОЛОТА ПШЕНИЦЯ

Українська народна казка

Жили собі чоловік та жінка. Такі були бідні, як церковні миші. Мали вони стільки дітей, що й забували, котрого як звати.

Цей чоловік дрова рубав у лісі і тим хліб заробляв.

Одного разу йшов ранком на роботу і почув крик. З болота хтось кричав і просив допомоги. Бідний чоловік мав добре серце і пішов на поміч. Дивиться – в болоті застрягла золота карета, а на ній сидить золотоволоса дівчинка. Вона попросила витягти карету. Чоловік поміг витягти карету. Дівчинка подякувала йому і сказала:

– Як сонце буде заходити, я привезу вам додому мішок золота.

Попрощався бідний чоловік і пішов у ліс. Працював за двох. Співав, танцював з радістю і все поглядав на сонце. Ще ніколи йому день не був таким довгим, як сьогодні.

Ледве дочекався до обіду. Кинув сокиру і поспішив додому. Коли вже близько був до хати, то почав гукати на дітей, щоб бігли йому назустріч. Жінка теж вийшла з хати і сердито каже чоловікові:

– Чому тебе треба зустрічати, коли ти ідеш додому з порожніми руками?

– Не з порожніми руками, а з великою радістю, бо щастя несуч додому, – відповів чоловік.

Тоді попросив, щоб усі сіли навколо нього. І почав розповідати, що рано, коли йшов на роботу, то поміг дівчинці, в якій карета застрягла в болоті. Дівчинка пообіцяла привезти мішок золота, як сонце буде заходити. Усі дуже зраділи цій звістці.

Чоловік почав розповідати, де він діне це золото, як буде використовувати його:

– Перш за все побудую великий будинок. У тому будинку буде дуже гарна веранда, а на підвіконнях цвістимуть цілий рік різні квіти. Біля хати розведу сад. А в саду розміщу пасіку з бджолами, що принеситимуть лікарський мед. Недалеко у долині буде ставок з усілякою рибою. Жінка і дочки ходитимуть у пишному вбранні, а синів віддам до школи, до вищої науки. Кожен буде займатися улюбленою роботою...

Всі уважно слухали, аж роти порозкривали. Як сонце уже мало заходити, батько закінчив. Першою отямилася жінка і сказала, що краще б чоловік додому карету при-

ніс, то знала б, що їхня, а так шукай вітра в полі. Вже і час, а нема золота, і півдня згаяли. Як накинулася на чоловіка, а діти за нею. Мало до бійки не дійшло.

Але в цей час коло їхньої хатини зупинилась карета. З неї виглянула золотоволоса дівчинка і сказала, щоб чоловік швидко йшов забирати мішок золота. Діти почали підстрибувати, а чоловік з радістю стояв на місці, як стовп. Схаменувся лише тоді, коли жінка штовхнула його під бік.

Чоловік ледве зняв з карети великий зав'язаний мішок. А карета в ту ж мить зникла так швидко, якби її вітром здуло. Заніс чоловік мішок до хати. Розв'язав і бачить, що в мішку гарна велика пшениця.

Лиш тепер попав у біду чоловік. Вже не міг далі слухати плачу дітей, крику жінки. Узав той мішок на плечі і подався геть. Коли відійшов трохи від хати, то, сердитий, порозкидав сюди-туди всю пшеницю. І пішов найнятися десь служити.

На другий рік вернувся додому. Коли став підходити до хати, то бачить, що пшениця виросла, як ліс, а на кожному стеблі великий важкий колос, аж стебло похилилося. І всі колоски виблискують на сонці. Тоді він подумав, що це те золото, яке дівчинка дала. Справжнє і надійне золото.

Дуже зрадив чоловік. І знову, як і рік тому, побіг, гукаючи, щоб ішли зустрічати його. Тепер уже не повірили йому і не вийшли назустріч. Зайшов він до хати і просить жінку та дітей, щоб ішли з ним. Спершу вони не хотіли, потім пішли. Як побачили золоті колоски, що так гарно виблискували на сонці, то дуже зраділи. Діти доторкалися до колосків руками, гладили, цілували їх. І не могли вирішити, що з ними робити.

Чоловік сказав, що спочатку треба все старанно покосити, а потім дочиста помолотити і все золото скласти в мішки. Робили всі з великою охотою й радістю. Не залишали жодного колоска, піднімали кожну зернинку.

І так вони полюбили цю працю. Щороку сіяли золоту пшеницю й збирали добрий урожай. З того часу зажили вони заможні. І більше раділи гарній погоді, урожаю, ніж мішку золота.

Загадки

Що то воно: у воді водиться,
З хвостом родиться,
А як виростає,
Хвіст відпадає?

(Жаба)

Летить коник, басує.
Полям-долям пустує.
Ніхто його не впіймає
І ніхто не загнудає.
Здогадалися?..

(Вітер)

В лісі є кравець чудовий,
Шие звірам він обнови.
Для ведмедя – козушки,
Для лисички – чобітки,
Для куничок – рукавички,
І для білочки спіднички,
Зайцю – валянки на лапки
І для вовка теплу шапку.
Ще й собі пошив піджак.
Хто кравець такий?

(Ізак)

Чотири ходуні –
Щоб чобітки топтати.
Чотири цвіркуни –
Щоб чобітки нам дати.
А вила над собою –
Несе усім нам страх.
А ззаду – мухобоем
Хлясь – мах!
Хлясь – мах!
Хлясь – мах!

(Корова)

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Гриби, грибочки, грибенята...

*«Під дубочком народився,
Парасолькою накрився,
Може, з лісу б пострибав,
Якби другу ногу мав».*

Дитяча загадка

Василько прокинувся, коли надворі було ще зовсім темно, навіть пташки ще спали, лиш де-не-де озивались собаки та півень баби Митрихи, нівроку, вже у третій раз затріпотів крилами і голосно закукурікав, а за його козачокогутячим «Ку-ку-рі-гу-у-у!..» почулося невинне сєкання когутика баби Семенихи: «Є-є-є-є-є!..».

«Ку-ку-рі-гу, га-гу-у-у... порвав пан надраг-у-у* ...», – мабуть подражнися б при інших обставинах з півнями Василько, але тепер йому треба чимскоріше і чим тихіше вибратись на вулицю, бо, не дай бог, почує дід, і тоді прощайте

«гриболови», як називав він збирання грибів. Та дід собі хропів – «кукурікав» по-своєму, немов на перегони з півнями.

«Добре, що крильми не тріпоче..», – подумав Василько і трохи не розсміявся, бо звідки в діда крил?

Вийшовши на подвір'я з кошиком у руці, Василько підійшов до Таркової буди, зняв з нього ошийник і гайда до лісу по гриби! Удвох веселіше, і нечиста сила, якою лякала його бабця, не така страшна, бо Тарко... але нечиста сила зникає після першого кукуріканя півнів, – нема чого боятись.

Вулиця закінчилась, і вони вже на толоці, по якій гуляв легенький вітерець, приємно задуваючи у пазуху. Трохи далі, на краю толоки, виднілася темна смуга узлісся. Василько з Тарком швиденько перейшли толоку і зайшли у

ліс. В повітрі відчувався запах гнилих гілляк і грибів. Навкруги було тихо, лиш декілька разів позаду їх заскреготала сорока. Тихенько шархаючи листям, Тарко бігав обнюховуючи кожне дерево.

«Якщо йти по гриби, то треба йти ген аж за Котове Поле, а там після такого дощу грибів, як каміння в потоці», – пригадав собі Василько вчорашню дідову розмову з вуйком Іваном.

Та ще не встиг Василько дійти до Котового Поля, а кошик вже був переповнений товстокоренками**, бо зараз чи не біля кожного дуба знаходив по два-три гриби. Навіть Тарко бігав поміж деревами, шукаючи їх, а коли знаходив, весело гавкав, – давав знати.

«Тепер буде чим показатися перед дідусем та бабцею, а вони розкажуть мамі й татові, бо не годиться мені

перед ними хвалитися», – радів Василько.

Сонце торкалось верхівки дерев, з темно-зелених листків дубових гілок капали важкі краплини вранішньої роси. Обмацуючи шершаву кору дерев, Василько вслухався у всі лісові звуки і раз у раз весело поглядав на повний кошик грибів, у якому лежали великі гриби з широкими білими крисаннями, стрункі молоді грибочки і малі грибенята.

«Гриби, грибочки, грибенята..» – посміхнувся Василько і промовив до Тарка:

– А тепер гайда додому!

Повертались додому мовчки, кожен думаючи про щось своє.

*Надраги – штани.

**Товстокоренок – білий гриб, боровик.

І граємося, і вчимося!

Захоплююча гра

(Розвиток навиків спостереження)

1. Уважно розгляньте малюнок в такому порядку:

а) де відбувається дитяча гра: на подвір'ї чи, може, на вулиці або на покритому травною майданчику, що поза парканом;

б) в яку пору дня – ранком чи перед вечором відбувається гра. Зверніть увагу на сонце – воно сходить з-за дерев чи заходить;

в) в яку пору року відбувається гра: взимку чи влітку. Як одягнуті діти: по зимньому чи по літньому?

2. Розмалуйте хату зліва і ту, що справа, від якої видно лише дах. Розмалуйте дерева, з-за яких «встає» чи «сідає» сонце. Яким кольором розмалуйте сонце та його проміння? Розмалуйте Андрійка (справа, з м'ячем) як «футболіста» однієї команди, а Василька (з волоссям-щетиною) як «футболіста» іншої команди, іншим кольором. Розмалуйте і їхню сестричку Оленку.

3. Щоб зрозуміти, що саме зображено на малюнку, уважно розгляньте вирази

обличчя дітей: Андрійко з Васильком радісні вийшли на вулицю поганяти м'яча. Але Оленка не відстає. Вона теж хоче погратися і захоплено біжить до Андрійка з м'ячем. Як вам здається: Андрійко вдарить м'яч у напрямку до неї, попередивши її: «Ану, приймай!» (що ніби видно з його по-хитрому усміхненому обличчі), а чи він тільки обманює її і дасть пас Василькові?

4. Складіть казочку про футболістів Андрійка та Василька, які прийняли (чи не прийняли) у захоплюючу гру і їхню сестричку Оленку.

Подав І. Ребошанка

Сторінка народознавства

На Паликопа пильнуй снопа!

Здається, ні від чого так не страхувалися люди, як од вогню. Якщо ми оглянемося в історію, то змушені констатувати: лихі пожежі знищували не тільки посіви, окремі будівлі, але й цілі поселення, міста, храми, фортеці, полум'я безжально спопеляло безцінні скарби, прибережені попередниками.

Пожежі, зважаючи на географічні умови, коли житло у нас зводили переважно з дерева, були явищем непоодиноким. Особливо частими були такі випадки в період найактивніших громорозрядів, тобто в кінці липня та на початку серпня. В Україні це період горобиних ночей, і люди намагалися всілякими засобами відвести небезпеку. Ускладнювалося це тим, що дорослі працювали в полі й не мали змоги вчасно прийти на поміч.

Свято це тримається постійного числа — 9 серпня. Святий Пантелеймон здавна вважається охоронцем людей та збіжжя од вогню, спричиненого переважно від блискавок. Такі пожежі люди пов'язували «з божою карою» (з цього приводу казали: «Як Бог запалив, то чоловік не погасить»), їх можна було загасити лише за допомогою покровительської ікони та Смоленської божої матері, яку відзначають днем пізніше, тобто 10 серпня. Гасити вогнище годилося переважно кисломолочними продуктами.

У давніші часи свіжовижате збіжжя зберігали в копах та стіжках, і блискавки здебільшого влучали у них. Люди вірили, що це трапляється тоді, коли господарі не дотримуються святих приписів — працюють на великі празники, порушують обітницю під час постів, а тому святий Пантелеймон у такий спосіб карає грішників (звідси й народна назва свята — Паликопа, Палій).

Щоб не розгнівити Паликопу, люди намагалися вшанувати його — запалювали перед іконою свічку і не працювали, особливо не звозили з полів збіжжя, бо тоді «Палій обов'язково вцілить блискавкою». З цього приводу побутувало чимало різноманітних застережливих переказів. Один з таких записано на Полтавщині.

Якось поїхав чоловік возити снопи. В

полі він зустрів незнайомця, що ходив поміж копами. Чужинець запитав його:

– Що ти тут робиш?

– Хліб звожу...

– А хіба ти не знаєш, що сьогодні Паликопа?

– Ось як зvezу копи, – відповів господар, – отоді й взнаю, що це за Паликоп такий!

Не встиг він підійти до воза, як небо нагло затягли грозові хмари, загримів грім, вдарила блискавка, і все жито згоріло. А від незнайомця й слід простиг.

На свято Пантелеймона народні знахарі заготовляли лікарські трави, якими зцілювали свійських тварин. З цього приводу казали: «Палій поле, а Смоленська смаже». На Закарпатті з цього дня вже можна було вибрати білі коноплі.

Непомітно відкочується літо. На полях відчутно затихають голосні перегуки жнив'яної пори, над левадами частішають прохолодними досвітками серпанкові тумани. І тільки зненацька грозові хмари з розкотистими громами оповіщають про останній місяць найнапруженішої жнив'яної пори. В народі на цей випадок кажуть: «Це Пантелеймон нагадує, що пора звозити копи з полів». Хто ж спізниться, то обов'язково пожалкує, бо «на Паликопа пильнуй снопа!» — він немилосердний до лінкуватих господарів.

Буду я навчатись мови золоті

Слова: Андрія МАЛИШКА

Музика: Віктора ЛУЗАНА

mf

Бу - ду я нав - ча - тись мо - ви зо - ло - то - ї

У тра - ви - вес - нян - ки, у го - ри кру - то - ї.

Приспів:

В по - тіч - ка ве - се - ло - го, що по - ста - не річ - ко - ю,

В па - гін - ця зе - ле - но - го, що зро - сте сме - річ - ко - ю.

Закінчення

що зро - сте сме - річ - ко - ю.

Буду я навчатись мови золоті
У трави-веснянки, у гори крутої.

Приспів:

В потічка веселого, що постане річкою,
В пагінця зеленого, що зросте смерічкою. | 2

Буду я навчатись мови-блискавиці
В клетоті гарячим кованої криці.

Приспів.

Щоб людському щастю дбанок свій надбати,
Щоб раділа з мене Україна-мати.

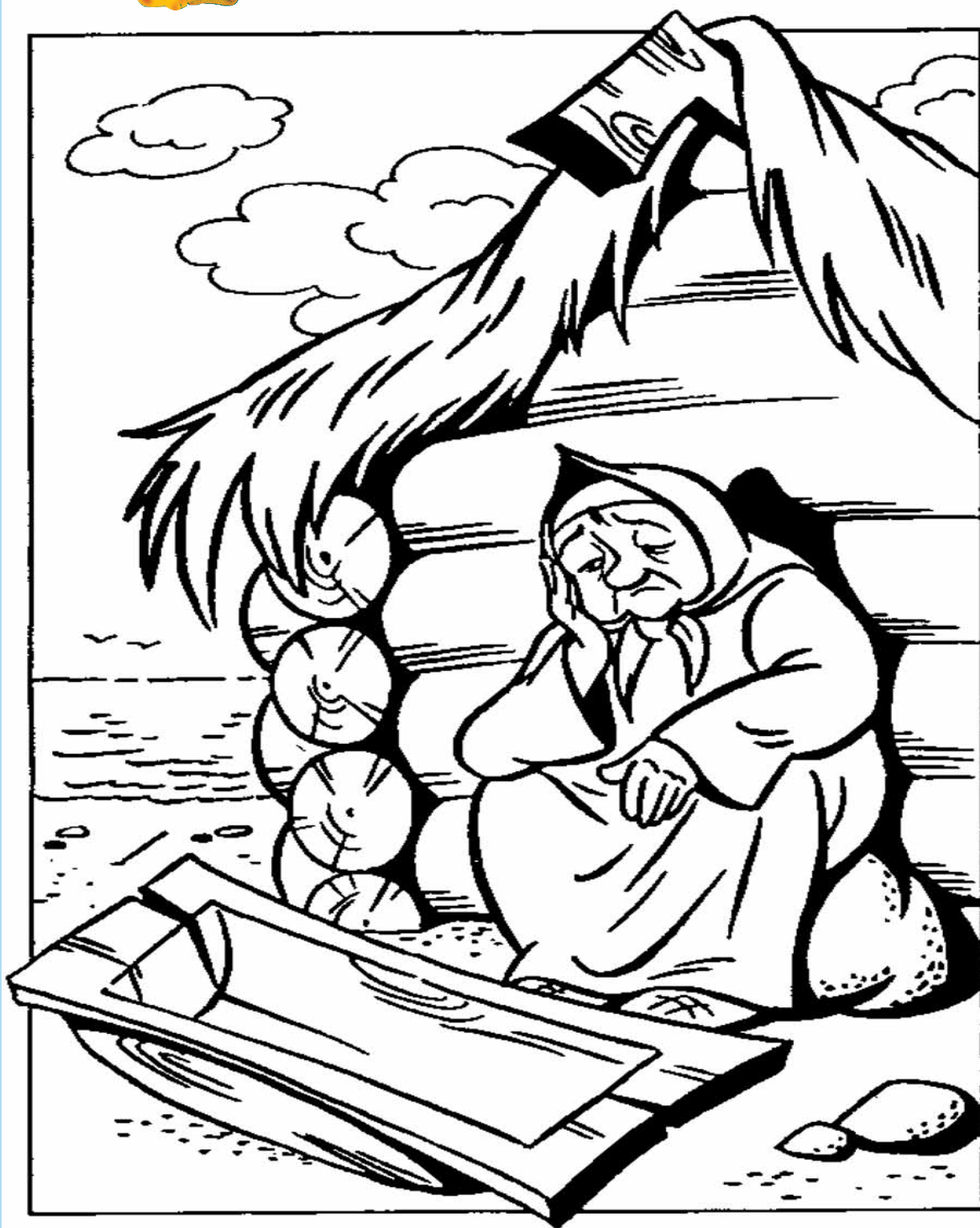
Приспів.

Малюнок: Андрій Петрович, 14 років

Розмаляў стопіткы

Розмальовка до «Казки про рыбака та золоту рыбку»

Цікаво знати!

Перші малюнки

А перші малюнки – так звані наскельні зображення (у науці вони носять назву петрогліфів) – були висічені десь 40 тисяч років тому.

Найчастіше давні люди зображали об'єкти свого полювання – бізонів, коней, мамонтів, носорогів.

Значно рідше на цих малюнках можна зустріти хижаків – ведмедів або левів.

Давні люди наносили їх на стіни та стелі печер, на відкриті скельні поверхні та окремі камені.

Знаходять петрогліфи зараз у різних частинах світу.

Найдавніші зображення були знайдені у печерах та гротах Південної Франції і Північної Іспанії.

Наскельні зображення мали для давніх людей магичне значення.

Перша повітряна куля

Перша повітряна куля була виготовлена у 1783 році французькими винахідниками – братами Жозефом Мішелем та Жаком Етьєном Монгольф'є.

Для того, щоб куля стала легша, аніж повітря, брати наповнили її гарячим димом.

Перший політ такої кулі (без людей) відбувся 5 червня 1783 року.

А через декілька місяців – 21 листопада 1783 року – у небо Парижа злетіла куля, на борту якої знаходилися люди.

На честь винахідників цей повітряний апарат був названий монгольф'єром.

Перші друковані книги

Перші книги з'явилися ще у далеку давнину.

А у середині 15 століття німець Йоганн Гутенберг придумав металеві літери (шрифт).

За допомогою цих літер майстер набирав рядки, покривав їх фарбою і за допомогою преси одержував їх відбиток на папері.

Так виникли перші друковані книги.

Перші мореплавці

А у море вперше люди вийшли сім тисяч років тому.

Перші морські судна робилися зі стовбурів дерев. Мали ті давні люди на той час вже й весла.

З 4 тисячоліття до нашої ери на єгипетських човнах з'явився парус.

Перші мореплавці плавали виключно неподалік від берега. Переїзд з берега на берег відбувався лише тоді, коли можна було побачити землю.

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось перед вами друга подача малюнків наших вірних читачів. З радістю будемо знайомити вас і далі з кращими зразками. Держайте, вслухайтесь у дивосвіт природи, її красу, вловлюйте кожен відтінок її чудодійства. Та ще черпайте глибоко із джерел народного життя, його високого поклику. Наслідуйте лишень себе, та не забувайте про багатющу традицію. І шукайте, шукайте себе. Хай щастить вам!

Анка Осташ,
4-А клас, с. Рускова

Сімон Марічук,
4-А клас, с. Рускова

Василь Ботіз,
6-А клас, с. Рускова

Делія Андрея Онча,
5-Б клас, с. Рускова